

Részletes ismertető az IRODALOM 6. tankönyv és munkafüzet taneszközökről

(FI-501020601/1; FI-501020602/1)

Bevezetés

A kiadvány 6. osztályos diákok számára készült újgenerációs tankönyv. A tartalmat a Nemzeti alaptanterv [110/2012 (VI. 4.) Korm. rendelet] és az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. melléklet: Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára 2.2.01.1. „A” változat, valamint az 5. sz. melléklet: Kerettanterv a gimnáziumok 5–12. évfolyama számára 5.2.01. előírásai határozzák meg.

Az újgenerációs kiadványok az érték- és hagyományőrző, emellett élményközpontú oktatás korszerű módszereit alkalmazzák.

A 6.-os irodalomtankönyv az újgenerációs irodalomtankönyv-család második kötete, amely a 2014-ben elkészített kísérleti tankönyvet kipróbálók tapasztalata, javaslatai alapján készült. A kiadvány a kísérleti tankönyv átdolgozása. Az átdolgozás során figyelembe vettük az iskolákból érkező visszajelzéseket, a kipróbáló tanárok, diákok, a szakértők és a szélesebb nyilvánosság véleményét, javaslatait.

A tankönyv felépítése

A tankönyv elején található bevezetés a könyv használatához nyújt segítséget a részletes tartalomjegyzékkel együtt. Ezután a *Kutass az interneten és a világhálón!* című részben az önálló kutatómunkához javasolt kézikönyveket és internetes oldalakat gyűjtöttük össze. Az *Év eleji ismételés* című lecke az ötödik osztályban tanult ismereteket idézi fel.

Az egymás után következő leckéket nagyobb egységekbe, öt nagy fejezetbe rendeztük:

- **Monda, ballada, elbeszélő költemény:** *Arany János:Rege a csodaszarvasról (részletek), Lázár Ervin:Botond, Beckó vára, Kőműves Kelemenné Rózsa Sándor Bársony lovát nyergeli, Arany János:Mátyás anyja, Arany János:A walesi bárdok, Fazekas Mihály:Lúdas Matyi (részlet);*
- **Arany János: Toldi;**
- **Versek:** *Janus Pannonius:Pannónia dicsérete, Balassi Bálint:Egy katonaének, Csokonai Vitéz Mihály:Zsugori uram, Csokonai Vitéz Mihály:A Reményhez, Petőfi Sándor:A négyökrös szekér, József Attila:Istenem, én nagyon szeretlek..., Kányádi Sándor:Álmodó, Roald Dahl:Tanács a televíziózással kapcsolatban;*
- **Gárdonyi Géza: Egri csillagok;**
- **Novellák, regényrészletek:** *Lázár Ervin:A tolvaj, Békés Pál:Az ólomkatona, Daniel Defoe:Robinson Crusoe (részlet), Nógrádi*

Gábor: Gyerekrablás a Palánk utcában (részlet), Brunella Gasperini: Mi és ők – Egy lány feljegyzései (részlet).

A fejezeteket egész oldalas nyitóképek vezetik be egy-egy, az adott részben szereplő műből választott idézettel. A fejezetek arányainak kialakításakor a kerettantervre támaszkodtunk. Az irodalmi szövegválasztás fontos szempontja volt, hogy a klasszikus értékek mellett modern szerzőkkel, a mai tizenéveseket érdeklő versekkel, regényrészletekkel is megismerkedjenek a tanulók.

A fejezeteket összefoglalások zárják, amelyek a rendszerezést segítő kérdéseket, feladatokat és a legfontosabb fogalmakat áttekintő infografikákat tartalmaznak. A könyv néhány fejezetének végén *Olvasmányajánló* található, amelyben rövid ismertetés olvasható az ajánlott művekről. Más olvasmányokat ajánlunk a kalandkedvelő és a verskedvelő olvasóknak. A könyv végén található *Ráadás* című fejezet is tartalmaz további ajánlott olvasmányokat.

A tankönyv végén *Fogalomtár* található, amely a gyors kereshetőség érdekében összegyűjtve, betűrendbe állítva közli a leckékben szereplő fogalmakat. Itt, a tankönyv végén kapott helyet a rövid életrajzi összefoglalókat tartalmazó *Életrajzi vázlatok* is.

A leckék szerkezete

A tankönyvcsalád egyik újdonsága, hogy jól strukturált, könnyen áttekinthető. A tananyagot rövid terjedelmű leckékre bontottuk, az egyes leckék moduljai és a hozzájuk tartozó vizuális rendezők (kevés kivételtől eltekintve) ismétlődnek:

- *Rólad szól* (ráhangoló bevezető kérdések);
- *Szépirodalmi szemelvény*;
- *Kérdések, feladatok* (az irodalmi mű feldolgozását segítik);
- *Az irodalmi szöveghez kapcsolódó új ismeretek* (e rész címe egy kiemelten fontos fogalom);
- *Mit gondolnak mások?* (nem minden leckében szerepel);
- *Szövegértés* (a *Mit gondolnak mások?* szövegéhez kapcsolódóan);
- *Rendszerezünk!* (az új ismeretek áttekintése grafikus szervezővel).

A leckéket a tananyagegység címe nyitja. Ezt a *Rólad szól* modul követi, amelyet vizuálisan is elkülönítettünk az utána következő irodalmi műtől. A *Rólad szól* modul általában két kérdést tartalmaz, amely a diákok személyes élményeihez kapcsolja az új ismereteket. A kipróbálók visszajelzései alapján az átdolgozás során a bevezető kérdések számát csökkentettük, de igyekeztünk megtartani ráhangoló, motiváló funkcióját.

A *Rólad szól* után következik az irodalmi szemelvény, amelynek feldolgozását az utána következő *Kérdések, feladatok* modul segíti.

Az ismeretközlő szöveg tartalmazza az irodalmi műhöz kapcsolódó új ismereteket. A tankönyvi ismeretközlés a fogalmakat nem egyenként, egymástól elszigetelten tárgyalja, hanem egyetlen gondolatfolyamba ágyazza. Ez a gondolatmenet hatodik osztályban a nézőpont köré épül. A főszöveget bekezdésekkel tagoltuk, a legfontosabb információkat pedig félkövér betűtípussal emeltük ki, hogy könnyebben feldolgozhatóvá tegyük az új ismereteket. A lecke témájához kapcsolódó illusztráció is segíti a tananyag elsajátítását. A főszöveg végén a legfontosabb fogalmak magyarázatát vizuálisan kiemeltük. Itt elsősorban a kerettanterv által meghatározott kulcsfogalmak szerepelnek.

A *Mit gondolnak mások?* modulban közölt olvasmány arra ösztönzi a tanulókat, hogy a megismert irodalmi műhöz minél többféle ismeretet kapcsoljanak. Az olvasmányt követő szövegértelmezési feladatok tantermi és otthoni munkára egyaránt alkalmasak.

A leckék végén található *Rendszerezünk!* című grafikus feladattípus vizuális eszközzel fejleszti a tanulók gondolkodását és problémamegoldó képességét.

Kérdések, feladatok

A könyv a hagyományos kérdéskultúrát megújítja, s előtérbe helyezi a problémamegoldó készség fejlesztését, bevonva a vizuális kommunikáció lehetőségeit is (*Rendszerezünk!* modul). Elkülöníti az alapismeretek megszerzéséhez szükséges magyarázatokat, a gondolkodtató és vitára készítő feladatokat, valamint a szövegértés fejlesztését segítő kérdéseket. Minden típusnál arra törekedtünk, hogy a kiemelt fontosságú kulcskompetenciákat fejlesszük.

Jól elkülönülnek egymástól a tananyag elmélyítését segítő, a problémamegoldó és a rendszerezésre alkalmas, összefoglaló feladatok. A kiadvány kérdései és feladatai lehetőséget teremtenek a különféle tanulási módszerek, tevékenységformák alkalmazására és a differenciált órászervezésre.

A munkafüzet

A tankönyvhöz munkafüzet is készült. A munkafüzet tematikus rendben követi a tankönyv gondolatmenetét. A munkafüzet összeállításakor szintén a kerettanterv volt az irányadó.

A munkafüzet a fokozatosság elvét alkalmazza: az egyszerűtől a bonyolultabb felé haladva egyre összetettebb ismereteket ad, gyakoroltat. Fontos szerepet szán az ismétléseknek, a korábban tanultak felidézésének. A munkafüzet lehetőséget nyújt arra, hogy rejtvényeivel, játékaival, önálló problémamegoldásra serkentő feladataival elmélyítse a tananyag fogalmi rendszerét, azaz képessé tegye a

tanulókat a szépirodalmi szövegek megértésére.

A kiadvány tipográfiai megoldásai – a tagolt, levegős tördelés, a táblázatok, keresztretjvények egyértelmű utasításai, kérdései – hozzájárulnak a tananyag elmélyítéséhez.

